

Palæontologi

Læren om uddødt liv

Palæontologi er læren om uddødt liv. Dem, der forsker i palæontologi, kalder man palæontologer. Palæontologi handler altså ikke kun om dinosaurer, som nogle måske tror. Det handler også om andre uddøde dyr som blæksprutter, tidlige pattedyr – og uddøde planter. Måske synes du, det er underligt at beskæftige sig med noget, der har været dødt i mange millioner år? Men tænk på, at alle de levende organismer, der har levet før i tiden, med tiden er blevet til dig og mig – og alle de dyr og planter, der i dag lever på Jorden. Hvis du tænker på det, så giver studierne af det uddøde liv måske lidt mere mening – det handler også om os selv. Palæontologi giver et billede af, hvordan livet på Jorden har set i ud i tidligere perioder, hvor kontinenterne lå helt anderledes. Og hvor der var et helt andet klima og miljø end det, vi kender i dag.

Fossiler giver svar

Palæontologer undersøger fortidens dyreliv ved at kigge på fossiler. Fossiler er fx forstenede knogler fra de uddøde dyr. Herefter prøver palæontologerne at regne ud, hvordan dyret har levet, hvordan det har set ud, og hvordan det har bevæget sig. Det gør de ved at samle knoglerne og sammenligne med dyr fra nutiden, som minder om det uddøde dyr. På den måde kan man regne en masse ting ud om fortidens dyreliv, også selvom dyrene ikke lever samtidig med os eller ligner noget, vi kender i dag.

Liv bliver til sten

Fossiler er normalt rester fra et dyrs krop. Det er som regel forstenede knogler eller skaller, man finder, fordi de er lavet af et hårdt materiale – nemlig kalk. Kalk bliver med tiden erstattet af mineraler i jorden, og bliver på den måde lavet om til sten. Det er det, man kalder en forstening. Det betyder egentlig bare, at fossilets egne molekyler er blevet fyldt ud med sten. En forstening har altså samme form, som dyret havde, da det var i live. Har du fundet et forstenet søpindsvin? Det ligner et rigtigt søpindsvin. Det tager mange millioner år for naturen at omdanne et dødt dyr til en forstening. Så det er en gammel fætter, du har i hånden, næste gang du finder et forstenet søpindsvin.

Forstenede æg, reder og spor

Fossiler kan også være forstenede æg og reder fra de uddøde dyr. Æg og reder fortæller os noget om, hvordan dyrene passede på deres unger. Dvs. om de passede deres unger eller ej, lagde æg eller fødte levende unger osv. Fossiler kan også være forstenede fodspor, som fortæller os noget om, hvordan og hvor hurtigt dyrene gik, og om de levede i flok eller alene. En sjælden gang imellem finder man også aftryk af dyrenes pels eller fjer, som ellers er bløde materialer, der meget nemt går til grunde. Hvis man finder forstenede fjer, kan man endda være så heldig at få et fingerpeg om, hvilke farver dyret har haft.

Man kan altså godt sige, at palæontologi er en slags videnskab, hvor man blander viden om biologi, geologi og mekanik med gæt og fantasi til at forestille sig en verden med dyr, som ikke findes længere.